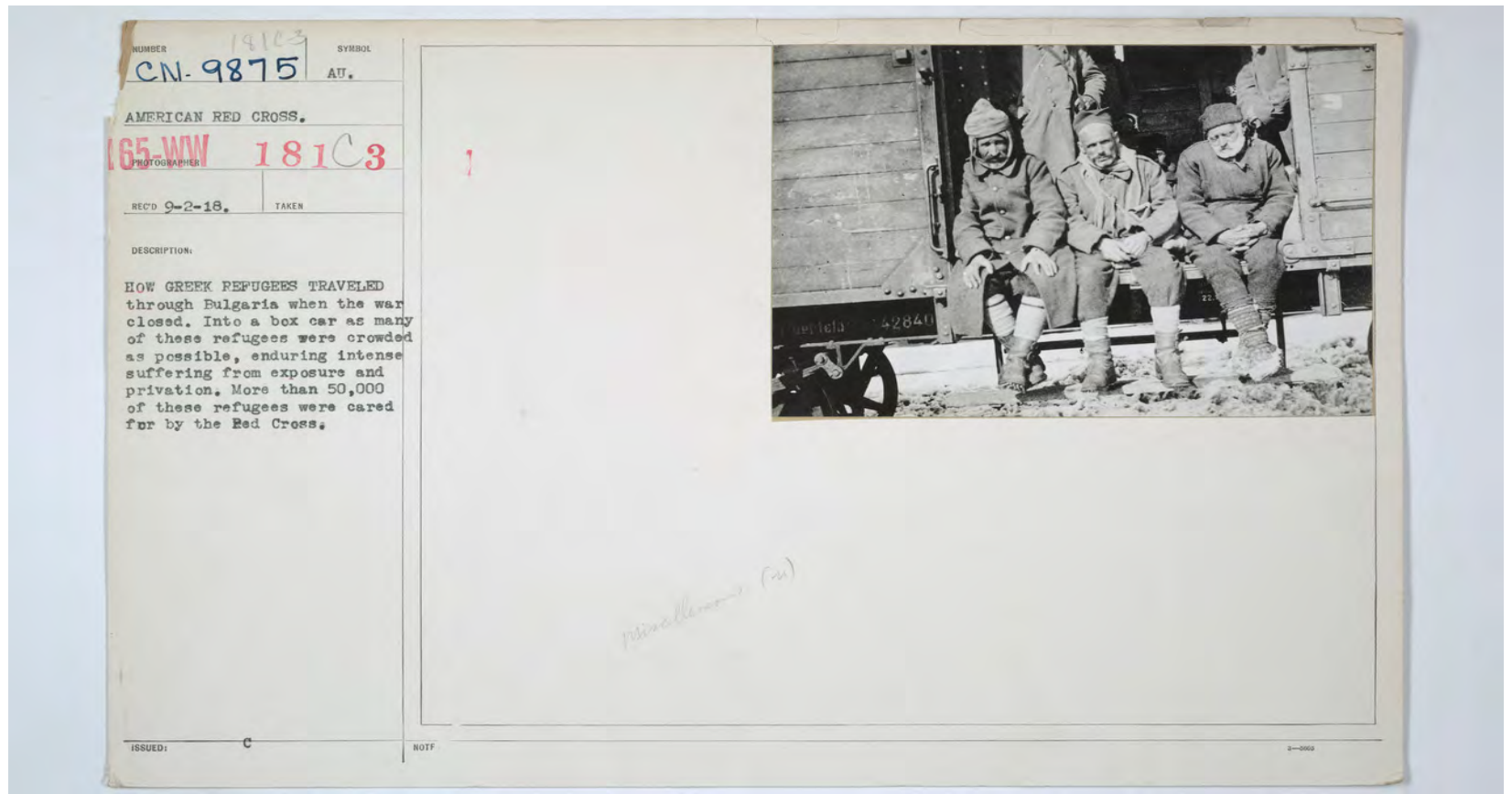

Ο τελευταίος γεωργός (ιστορικό μυθιστόρημα)

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Γιώτα Κριλή

Εξόριστοι Έλληνες επιστρέφουν από τη Βουλγαρία το 1918 σε κλειστά βαγόνια τρένων, τα οποία προορίζονταν για μεταφορά ζώων και εμπορευμάτων (φωτογραφία Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού).

Μέρος δεύτερο

Ματωμένες γειτονιές-54

Η Ειρήνη έψαχνε τη μάνα της και ήταν απαρνηγόρητη. Η Μαρία πήρε άδεια από τα μαθήματά της για να την φροντίζει. Το νινί η Ελευθερία έγινε η μεγάλη ζωντανή κούκλα της Ειρήνης. Η Μαρία αυτοσχεδίαζε παραμύθια με τις κούκλες. Έστησαν ένα νοσοκομείο έξω από το δωμάτιό της και πήγαν τη μεγάλη κούκλα που ήταν η άρρωστη γιαγιά. Έπειτα πήγαν την κόρη κούκλα τη μαμά να φροντίζει τη γιαγιά. Και η εγγονή η κούκλα η Ειρήνη με την κούκλα Μαρία έμειναν στο σπίτι και τις περίμεναν. Τις επισκέπτονταν συχνά και η κούκλα Μαρία έλεγε: «Η μαμά φροντίζει τη γιαγιά. Σήμερα είναι καλύτερα η γιαγιά». Αυτό το συμβολικό παιχνίδι πρέμιζε την Ειρήνη. Ερχόταν και η Όλγα με το Διονύση. Παιζάνε και πήγαιναν και βόλτες. Πήγαν όλα καλά και με την πραγματική γιαγιά στο νοσοκομείο. Τις δυο πρώτες μέρες μετά την εγχείρηση κοιμόταν συνέχεια. Ξεκουραζόταν και η Νικολέτα. Είχε πάρει μαζί της μια σακούλα με μάλλινα γνέματα και έπλεκε πουλόβερ για το Στέλιο. Ο Πέτρος επικοινωνούσε τηλεφωνικώς μαζί της κάθε μέρα. Ο γιατρός, που ήταν φιλέλληνας, έλεγε στη Νικολέτα. «Μήτηρ σθεναρή!» Την τρίτη μέρα την σήκωσαν από το κρεβάτι. Κάθισε για λίγο στην καρέκλα και αγνάντευε τα πλοία, τη θάλασσα, τους γλάρους που πετούσαν τριγύρω. Συγκινήθηκε. Είχε την αίσθηση ότι βρισκόταν σε κόσμο απόμακρο. Και ο ξανθόμαλλος Εγγλέζος γιατρός σαν άγγελος της φαινόταν με τα θαυματουργά του χέρια. Μέρα τη μέρα

δυνάμωνε και καλύτερευε. Την ένατη μέρα ήρθε ο Πέτρος και τις πήρε. Η Γιώργαινα φίλησε το χέρι του γιατρού και τον κάλεσε να τον φιλοξενήσει στο Αηδονοχώρι.

Θα έμενε ένα μήνα ακόμη στην Αθήνα να ξεκουραστεί. «Είσαι καλή σοκόμα», έλεγε στη Νικολέτα καθώς την φρόντιζε. Ψαχούλευε την κοιλιά της. «Να 'ναι βλοημένος ο γιατρός. Έφυγε το βάσανο από πάνω μου». Η Νικολέτα την χάρδευε στοργικά. Κοιμόνταν στο ίδιο κρεβάτι. Και η Ειρήνη έσπνε παραστάσεις με τις κούκλες της και τις έκανε να γελάνε. Την πρώτη εβδομάδα περνούσε την περισσότερη μέρα στο κρεβάτι. Την επόμενη σηκωνόταν και δοκίμαζε τις δυνάμεις της. Άρχισε να ετοιμάζεται για το χωριό. «Είμαι καλά τώρα, παιδάκι μου. Να πάω να τους μαγειρεύω». «Μάνα, θα κάνεις ό,τι είπε ο γιατρός». Θαύμαζαν όλοι την ανάρρωσή της. «Άριστος χειρουργός και ευγενέστατος άνθρωπος», έλεγε η Νικολέτα. «Και φιλέλληνας! Μας μιλούσε για τους αρχαίους, για τον Ιπποκράτη». Ο καπετάν Ροκάκης συμβούλεψε:

- Συμπεθέρα, στο χωριό να μην πεις ότι ο γιατρός ήταν Εγγλέζος και που σε φρόντισε δωρεάν. Θα βρείτε το μπελά σας από τους «επίστρατους».

- Ευχαριστώ, καπετάνιε. Να, θα την κάνω κόμπο τη συμβουλή σου, είπε και έδεσε έναν κόμπο στην άκρη της μαντίλας της. Έφυγε στο τέλος της τρίτης εβδομάδας. Την πήγαν στο σταθμό του τρένου με τα δυο καλάθια γεμάτα καλούδια για τους συγγενείς και τον Παντελή. Ο Ηρακλής ειδοποίησε τον αδερφό του το Γιώργη να την περιμένει. Είχαν όλοι ανησυχήσει για την υγεία της Γιώργαινας και ξανάσαναν που η εγχείρησή της πήγε καλά. Πιθανόν να ήταν και η

πρώτη υστερεκτομή που έγινε στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον Πέτρο, η επιτυχία της οφειλόταν στην δεξιότητα του χειρουργού και στη γερή κράση της άρρωστης.

Η κυρα-Μαρίκα σκεφτόταν τους γιους της το Λευτέρη και το Μανόλη και την δυνάστευαν οι εφιάλτες. Τα ξημερώματα μιας Κυριακής, ξύπνησε τρομαγμένη μέσα από ένα μακάβριο όνειρο. Ήταν τάχατες σε ακρογιαλιά γεμάτη πνιγμένους και έψαχνε να βρει το Μανόλη της, αλλά δεν τον έβρισκε. Αναστατωμένη έφυγε νωρίς για την εκκλησία. Συνάντησε μια γειτόνισσα και μπήκαν μαζί μέσα. Αγόραζαν κεριά στο παγκάρι, όταν την άκουσε να λέει: «Ν' ανάψουμε κι ένα κεράκι για τους πνιγμένους». «Τι!» αναφώνησε πανικόβλητη και η γειτόνισσα της είπε ψιθυριστά για τον τορπιλισμό του καραβιού «Αγγελική» και για τα πενήντα παλικάρια που πνίγηκαν. Άναψε τα κεριά με τρεμάμενο χέρι και κάθισε στο στασίδι προσπαθώντας να συγκρατήσει τα δάκρυά της. Επέστρεψε σπίτι συγχυσμένη και θλιμμένη.

- Γιατί το κρατάτε μυστικό; Όχου! Το 'δα το κακό όνειρο, φώναξε και ξέσπασε σε γοερό κλάμα.

- Τι συμβαίνει, μάνα;

- Πνίγηκαν πενήντα παλικάρια και δεν μου το είπατε.

- Ηρέμισε. Ο Μανόλης μας είναι σε γαλλικό καράβι, είπε η Ερμιόνη και της πρόσφερε ένα ποτήρι τσικουδιά. Τι είδες σ' όνειρο;

- Τον έψαχνα στους πνιγμένους και δεν τον έβρισκα, είπε φουσώντας τη μύτη της.

- Δεν τον έβρισκες γιατί είναι ζωντανός ο Μανόλης μας. Μην βάζεις κακό με το νου σου.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

Πήγαν όλα καλά και με την πραγματική γιαγιά στο νοσοκομείο. Τις δυο πρώτες μέρες μετά την εγχείρηση κοιμόταν συνέχεια. Ξεκουραζόταν και η Νικολέτα. Είχε πάρει μαζί της μια σακούλα με μάλλινα γνέματα και έπλεκε πουλόβερ για το Στέλιο